

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Concio IV. Charitas.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

firmam, in misericordia diuina, quæ pœnitentibus & orantibus nunquam deest, tum per dignam participationem sacramentorum, imprimis vero augustissimi illius, in quo verum viuumque est corpus, sanguis, anima, humanitas & diuinitas Christi Iesu, qui cum patre in vnitæte Spiritus sancti viuit & regnat Deus in æternum. Amen.

CONCIO IV.
CHARITAS.

ANTE IN
ET POST
COMMV-
NIONEM
QVÆ OB
SERVAN

S mirabilis est Deus in sanctis suis, vt de illo testatur Dauid; quanto mirabilior erit in filio suo, quem constituit heredem vniuersorum per quem fecit & secula? Et si mirabilis est in omnibus operibus suis, quanto mirabilior erit, tum in operibus misericordie, quæ sunt, super omnia opera eius? tum vero in ipsis quæ totum naturæ ordinem superant miraculis? Quod si in hisce omnibus mirabilis reperitur; quanto mirabilior erit in opere, quod & omnes misericordias superat, & omnium quæ fecit mirabilium est memoria & compendium. *Memoriam fecit mirabilium suorum,*

DA,
Gradus mi-
rabiliam
Des.
Psal. 67. 30
Hebr. 1. 2.
Psal. 144.
9.
Psal. 110. 4.
mise-

miserans & miserator dominus escam dedit timentibus se: ait idē. Et vero hęc memoria mirabilium Dei, hęc esca quę datur timentibus eum, est sanctissimū Eucharistię sacramentū; quod miraculū miraculorum recte nominare possumus. In eo n. exiguis sub speciebus panis & vini, ipse Christus Iesus conditor cęli & terrę, non solū secundum diuinitatem, sed et secundum humanitatē totus vere continetur. Is inquam, qui in hodierno Euangelio, videte quę non mirabilia patrat!

Eucharistia compendiosum mirabilium.

Mirabilia in Euangelio.

Luc. 1. 13.

est ipse autem neminem tentat, pascit multa hominum millia, ipse egenus & pauper, is denique; qui miraculo isto, typum ac preparationē quandā ad sacrā Eucharistiā nobis dedit.

Cur de Eucharistia agendum.

De hac igitur, noster sermo erit, tū quia pmissimus: tū aliis de causis, quas in cęteris concionib. expressimus; tū quod Charitati, quę scopus est huius concionis, id quadret maxime. Sicut enim baptismus fidei: ita Eucharistia, charitatis, & dicitur & est sacramentum; tum denique quia ad omnia quę tractanda sunt, charitas valet plurimum.

PROP. Quadragesimę.

Quid igitur dicemus? Præmissis quasi præiudicio quodā, informabimus, quomodo nos ante cōmunionē, quomodo in ipsa cōmunionē

nione, quomodo post eam gerere cōueniat, i. qualis preparatio, qualis māducatio, qualis gratitudo nostra erga hoc sacramentū esse debeat. Porro primum docebit nos initiū, alterum medium, tertiu postremum huius sanctæ historiæ, quam hac ratione percurremus. Da Christe Iesu, ita id agamus, vt tibi in hoc sacramento vniti, nunquam amplius à tuo confortio separemur.

Quemadmodum eorum hominum, qui ad conuiuia regum vel principum, ita illorū qui ad mensam hanc regis regum & domini dominantium inuitantur, vel admittuntur, duo vel tria video esse genera. Vnum corū qui timore & reuerentia perculli, aut accedere nolunt, aut si veniunt, toto cōuiuii tēpore silent, & præ verecundia vix quicquam cibi degustant. Alterum in alio extremo positum est, illorum videlicet, qui nimium familiares, qui plus æquo liberi, qui inuerecundi, qui garruli, qui impudentes. Tertium genus in medio consillit, in quo cum viri sint prudentes, & graues, & inuitati veniunt libenter, & mensæ assidentes sapienter se gerunt. Hos instruxisse mihi videtur Salomon verbis illis. *Quando sederis vt comedas cum principe, diligenter attende, quæ posita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum, in gutture tuo, si tamen habes in potestate animā tuam.* Vbi hic sunt heretici, q dicūt sacrā scri-

*I. MEM.
BRVM præ
ludium ha-
bet.
Apoc. 19.
16.
Tria conui-
uium ge-
nera.*

*Pro. 23. 1.
Boni deserb-
pno ex sa-
piente.*

pturam esse claram! Ingerant ergo sibi cul-
trum in guttur comedentes cum principe &
videbo an ad mensam redibunt secundo.
Sed missos istos faciamus, & nostris atten-
damus rebus. Querimus igitur, quidnam
hic per *cultrum* intelligatur! Video plerum-
que ab interpretibus per *cultrum* appeti-
tum accipi, quem cohibendum suadent: sed
melius forte per *cultrum* istum discretionē
intelligemus. Tum quod sicut cultro caro
ab ossibus, ita per discretionē bona à malis,
nocua ab vtilibus secernuntur. Tum quod
in mensis, non appetitus modo, sed totū o-
mnino guttur sit mortificandum: præsertim
vero duæ quæ in illo reperiuntur arteriæ: al-
tera per quam cibus in stomachum demit-
titur: altera per quam vox, è pulmone & dia-
phragmate emittitur: illam appetitus exi-
dit, hanc sermo dilatat. Vtraq; vero cū sem-
per, tum in mensis principum indiget ma-
gna mortificatione (magis vero etiā secū-
da) quod per virtutem discretionis fieri quis
dubitat? Huic nostræ expositioni fauet, ibi-
dem sapiens, qui paulo post ista subiungit.

*Culter dis-
cretio du-
plici de
causa.*

*Ea duo mor-
tificanda.*

*Tum appe-
titus.*

Tū lingua.

*Ibid. §. 3.
Patet, &
ex eodem
loco.*

Ibid. §. 2.

*Cibus quos comederas euomes, & perdes pul-
chros sermones tuos. Nonne vides quam bellē
vtrumq; expressit? Idemq; ratio ab illo data
suadet. Cum enim inquit, si tamen habes in-
potestate animam tuam. Per animam vitam in-
telligit, iuxta phrasim scripturæ commu-
nem.*

nem. Monet igitur ut comedens, in potestate vitam habeas, ne illam perdas, quod facile fit utroque modo, si in mensa principum incaute te gesseris. Si enim ingluviei & ebrietati vacaueris, in cures infirmitatem indeque mortem: sin vero indecens quidpiam vel proteruum effutiueris, ipsam vitam in periculum adduces. Quod vero tam appetitus quam lingua sit moderanda, docet idem sapiens & frequenter & copiose! Nos ne plus æquo longiores simus, pro singulis singula adferamus eius testimonia. De primo sit illud. *Noli avidus esse in omni epulatione, & ne te effundas super omnem escam.* Eximia sane duo appetitus refrenandi media, nempe auidè non vorare, & in escam non se effundere. Quæ vero huius præcepti causa? Respondet, *in multis enim escis erit infirmitas,* & subdit, *propter crapulam multi obierunt: qui autem abstinens est adiicit vitam.* De secunda arteria mortificanda idem sic habet. *sit manus tua super os tuum, ne capiaris in verbo indisciplinato.* Utinam porro ita hæc seruentur, sicut sunt utilia, imo necessaria.

Hæc de mensis principum, ad nostram veniamus, in qua ista quoque tria hominum genera videor mihi videre. Primum est illorum, qui nescio quas non preparationes necessarias ad hunc cibum sibi imaginantur, quas

Et ex aliis

*NOTA.
Eccl. 37.32*

*Ibid. 9.33.
& 34.*

Eccl. 5.14.

*Ex iustan-
tis ad Chri-
sti mensam*

Primi in-
epti.

Secundi pe-
iores nimis
familiares.

Familiari-
tas duplex.
NOTA.

Tertii boni

quia facere se posse negant, ideo à mensa hac sanctissima abstinent. De quibus quia præcedenti concione non pauca diximus, nunc attingisse sit satis. Alterum genus nos cum primis sacerdotes percellit, nos inquam, qui siue ex consuetudine, siue ex obligatione quotidie, vel pene quotidie corpus & sanguinem Christi Iesu Deo in altari immolantes, de altari participamus. Quam vereor ne nimis aliquando familiares Christo simus, Familiares inquam non illa familiaritate, quæ virtus, imo ut dicam quod sentio nucleus virtutum est, cum quis in continuis suis orationibus, familiariter loquitur Deo, & Deus illi, sed illa nimia, de qua est in proverbio, familiaritas parit contemptum, quod fit, quando aut aliud cogitantes, voluntarie, distrahimur, quod malum: aut absque debita reuerentia ex usu potius quam deuotione accedimus, quod peius, aut conscii nobis peccati mortalis, ne vel beneficium perdamus, vel indeuoti iudicemur, non præmissa confessione celebramus quod pessimum, & formalis quod dicitur Christi contemptus est, talis actio quid aliud quam impudètia, & oratio inanis garrulitas est? Istis igitur omnibus. **CVLTER** discretionis per necessarium est, ut ex tertio illo genere quod optimum est esse mereatur. Prioribus quidem, ut norint & cogitent, principem hunc, quauis omnium principum,

cipum, regum, & Imperatorum sit potētif-
 simus, magnificentissimus, iustissimus, esse
 nihilominus etiam omnium misericordissi-
 mum, benignissimum, suauissimum, vereq;
 patrem, imo plusquam patrem, quia ipse
 creauit & redemit nos sanguine suo, qui et-
 iam si nobis aliquid ad exactam deuotio-
 nem defuerit, ipse supplebit, & æqui boni-
 que consulat, dummodo sincere cum ipso
 agamus, tum peccata relinquendo, tum
 ea quæ docet Ecclesia fideliter exequendo.
 Posterioribus vero è contrario maiesta-
 tis diuinæ hic præsentis contemplatione,
 & magna reuerentia opus est, ne consue-
 tudo inconsiderationem, inconsideratio
 animam familiaritatem, hæc vero quem
 dixi contemptum pariat. Cultrum igitur
 discretionis hic inprimis statue in
 gutture tuo, quo rescinde inordinatum
 appetitum gulæ, ebrietatis, luxus, luxu-
 riæ, diuitiarum, honoris, & superbix: quo
 rescica à lingua tua detractiones, men-
 dacia, turpiloquia, & alia quæ in pri-
 ma recensuimus concione: quo discer-
 ne quid nam inter hunc & alios cibos in-
 terlit: quo denique diiudica, & qualis
 sit princeps, qui hoc adornat conuiuium,
 & quod res de anima agatur tua, quam
 in potestate habes ut vel perdas eam, si bo-
 num male sumpseris, vel salues si rite re-

*Remedium
 datum prio-
 ris.*

*Item secun-
 dia.*

eteque & ad sumendum te præparaueris, & cibo hoc usus fueris, & datam gratiam conseruaueris.

II. MEM.

BRVM.

Preparatio

nem habet.

Triplicis cō-

munionis.

1. Spiritua-

lis tantum.

De hisce ergo tribus, iam iuxta promissa agamus, & methodi breuitatisque causa de singulis terna ex Euangelio documenta tradamus, ad honorem sanctissimæ Trinitatis, & angelorum sanctorum. Caterum antequam id faciamus, præmittenda est adnotatio, de triplici quæ in Ecclesia reperitur corporis & sanguinis Christi participatione. Quarum prima est pure spiritualis, bona & perutilis si bene fiat. Hanc maxime iactant & inculcant Hæretici, sed minime habent. Tanta enim inter veram, & spiritualem cōmunionem, & illam quam sibi hæretici cōfixerunt est differentia, quanta inter lucē, & tenebras, veritatem & mendacium, Idolum & Deum. Altera cōmunitio est, pure sacramentalis, quæ in adultis ratione vtenibus mala, detestanda, & perniciofa est. Tertia est ex vtraque composita, omnium quæ in hac peregrinatione haberi possunt optima. Ad eam nos Christus inuitat, Apostoli & sancti hortantur, ecclesia præparat, & impellit. Vult enim vt omnes Christi fideles, vtriusque sexus, Paschali tempore, hoc sanctissimo vtantur cibo, sumendo sacram synaxim & spiritualiter, & sacramentaliter simul: quia ista cōmunitio sine illa nociua, illa

*2. Sacramē-
talis tantū.*

*3. Vtraque
simul.*

*Hac nunc
sub præce-
pto.*

illa sine hac imperfecta, & impropria, utraque vero præcepto illo Christi Domini. *Nisi Ioan. 6. 55. manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis,* firmata est; quod semel saltem in animo fieri oportere, fida Christi & sponsa, & interpretres Ecclesia declaravit, & propositis pœnis sic fieri voluit. Porro ex hoc triplici communionis genere duo in ultima Christi cœna sunt conspicua, nempe tū sola sacramentalis, qua scelestus Iudas traditor usus est: tum sacramentalis & spiritualis simul, cuius ceteri Apostoli participes fuere. Hoc iactō fundamento ad præparationem accedamus.

Itaque ad eiusmodi communionem primum præparationis medium habebis, summum desiderium coniungendi te Christo in hac sanctissimo Sacramento; ut illum non iam in monte cum discipulis sedentem, non in deserto turbas pascentem, sed ad te venientem, & in te manentem habeas, audias; opem ipsius implores & experiaris, dulcesque cum eo in eas sermones. Beatus qui id in se experitur. Experitur autem qui hanc turbam imitatur, cuius desiderium & fervorem quoties considero, toties non confundi non possum. Discedit ab illis Christus recreandi discipulos causa; Sequuntur: accedit ad mare; instant: ascendit; in nauim;

n 5 iter

*Ioan. 6. 55.
Iussu Christi
interpretres
Ecclesia.*

*Vsus postremum in
ultima cœna.*

*PRIMA
ad Eucharistiam præparatio est
desiderium
iungi Christo.*

*Exemplo
huius turbæ
superando sanè.*

NOTA. 3

iter etiam ipsi urgent suum, partim nauigio quod probabile, partim terrestri itinere, quod certum: Subit deinde Iesus desertum; etiam eo in tanto, vt audiuiti numero perueniunt, imo quidam præueniunt, itque pedites. O turba admiranda! Quis hæc perpendens non obstupescat? Sinite me dilectissimi hanc turbam duobus alloqui verbis. Quid facis ô multitudo admirabilis, quid facis, sequendo Iesum per inuia & inaquosa? Et vbi sunt quæso ciuitates & domus vestra, res familiares vestra, agri, officia, mercatura, & artificia vestra, ex quibus vobis victus quotidianus? Vbi denique domestici, & liberi vestri, vbi inquam hæc vniuersa, neque enim omnia vobiscum tulistis, qui ne panes quidem ad manducandum habuistis? Relinquant omnia, obliuiscuntur omnium, negligunt omnia, dummodo Christum videant, & de regno cælorum differentem audiant.

*Imitare,
eius supra.*

Nunquid dignum est, vt in sancto hoc desiderio eos non imitemur modo, sed & superemus? Est sanè dignissimum. Illorum enim multi fortè fuerunt infideles, nos omnes per gratiam diuinam fideles sumus: illi Iudæi, nos à Christo Christiani: illi Neophyti, nos in fide adulti, imò penè nati, quia paulo

paulo post baptizati: illi panem communem manducaturi, & sanguine Christi Iesu participaturi: Quot & qualia ad desiderium & feruorem sanctum in nobis excitandum incitamenta! Feruor autem eiusmodi non fit sine charitate, ea igitur hinc primas habet partes, qua animari & armati & relinquamus nos quoque; Ciuitates, si non corpore, at mente: desideramus ædes nostras & frequetemus ædes sacras cum deuotione. Claudamus obsecro, in domibus, fornicibus, cubiculis, cubilibus nostris omnem curam rei familiaris, cuncta mercimonia, & artificia nostra, atque ita illa obseremus, ut ne menti quidem nostræ obrepant amplius, modico hoc saltem tempore, quo præparationem facimus ad excipiendum talem tantumque hospitem, quantus est conditor cæli & terræ Christus Iesus. Dic itaque cum Dauide. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.* Christe Iesu qui hinc verè præsens es, habesque aquam viuam imo ipses es fons aquæ viuæ, quam qui biberit non sitiet in æternum. te ipso teste. Te igitur desidero, ad te tanquam ceruus multis, a mundo, carne, & ipso diabolo confossus vuleribus curro & recurro: tu ô Deus meus, reple aqua tam salubri animam meam, ut ea hausta & pristinæ restitatur sanitati, &

Charitati hic locus. Modus in sanctis factus.

Psal. 41. 2.

Tumoratione. Ioan. 4. 13.

*Ibid. & 14.
Psal. 83. 3.
Tum exultatione.*

& sit in ea, fons aquæ salientis in vitam æternam. Dic cum eodem. *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Si enim propheta ausus fuit hæc loqui, quando nec dum verbum caro factum fuit, quanto nos æquius, verbis istis uti & possumus & debemus? quando Deus homo factus non solum sub specie humana videndum: Sed etiam sub specie panis manducandum se nobis præbuit? Verè igitur & iustè non cor tantum & anima, sed etiam caro corpusque nostrum exultare debet in Deo viuo, qui in hoc Sacramento carne sua carni nostræ commisceri voluit, modo inenarrabili & incomprehensibili. Ecquis quæso vel cogitare potuit talia, quæ nos re iam experimur ipsa? Sit ergo nomen ipsius, hoc quoque nomine benedictum in sæcula. Sit animus noster inflammatus ad delectabiliter & desiderandum, & percipiendum talem tantamque gratiam. Quam ad rem valebit plurimum perpendere, & inuestigare, quidnam in vita tua vnquam exoptasti, & concupiuisi maximè; cumque id mente assecutus fueris, conuerte rogo idem desiderium ad mensam istam, imo addas aliquid amplius. Dignum est enim, ut quores est excellentior, eo appetatur ardentius: hinc vero talis est, qua maior, imo cui par nulla. Hæc itaque sit prima, quam turba nobis porrigit, ad Eucharistiã præparatio,

*Medium
ad excitandum desiderium.*

tio, nempe summum desiderium charitate ornatum.

Alterum præparationis caput insinuat nobis ipse Christus Iesus, de quo in Evangelio audis; CVM SVBLEVASSET ERGO OCVLOS IESVS. Habuit eos itaque & demissos & subleuatos, quod etiam nobis est præstandum, cum omni tempore, tum vero quando nos ad manducandum hunc panem præparamus. Imitari autem debemus Iesum, non mundum inimicum Iesu, qui etiã ipse habet & demissos, & eleuatos oculos, sed diuerso, imo contrario modo quam Christus. Audite quod loquor. Sedens in monte Iesus, & recreans se piis sermonibus, cum Apostolis suis, demissos habet oculos. Quid vero eum ad eleuandos eos impulit? Respondet D. Marcus. *Vidit turbam multam Iesus, & misertus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem.* Modestia ergo & animi collectio deprimat, misericordia vero orta ex aliena miseria eleuat oculos Iesu. O doctrina excellentissima! Quid vero facit mundus? Contrario planè segerit modo. Quo teste? Vobismetipsis, Conscientias vestras appello. Etenim nunquid non contigit tibi aliquando (utinam non sepius) vt cum à longè animaduertisses pauperem quempiam, vulneribus, vel vlceribus plenum, statim deprimeres oculos, nec eos eleuares, priusquam

SECVN.
DVM P^{ro}.
parat. caput
est deprimere
& subleuare oculos.

Idem fecit
Christus.

Mar. 6.34.

Idem mandus sed contrario modo.

NOTA.

usquam pertransires personam illam miserabilem: paulo post vero cum sese obiceret quid *pulchrum oculis aspectuque delectabile* (nolim verba quæ humani interitus causam auferunt dederunt?) alacriter eos attollereres, nec prius demitteres, quam illud quod placuit ex oculis se subduceret tuis; immemor dicti Christi, qui *viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam moechatus est eam in corde suo*. Sed ego inquires, non concupiui. Vt nam vero id nunquam euenerit: at saltem concupiscendi periculo te exposuisti, quod peccato certè non caret. Taceo reliqua; tu in corde tuo noli tacere, sed & cognosce & emenda, Christum non mundum imitando: Deprime oculos tuos *ne videant vanitatem*, magis ne curiositatem, maximè ne nequitiam, vnde siue carnis, siue oculorum concupiscentia, & per concupiscentiam peccatum, ac per peccatū mors tibi prouenire posset. Quod vero de oculis differitur, id ipsum de omnibus sensibus est intelligendum, vt saepe diximus.

Tu Christū imitare.
Tū deprimendo oculos.
Psal. 138. 37.

Tam eleuando.
s. Oculos corporis.
Unde tria bona.

Amor proximi.

Eleuare vero debes oculos tum carnis tum mentis. Carnis quidem ad miseriam proximi; ad egenum & pauperem, ad ægrum & vlcerosum: quoq; magis scædum & externa specie abominabile diutius propter Christū intuitus fueris, eo plus crede mihi in anima proficies. Hinc enim tria inter alia magna bona, Primum commiseratio, indeq; amor pro-

proximi, quem iuuabis pro virili parte tua. Verum enim est illud Philosophorum axioma. Obiectum mouet sensum, sensus autem mouebit mentem, mens voluntatē, voluntas manum ad succurrendum afflicto. Alterum maius etiam bonum est, cognitio tui ipsius. Cogitabis enim cur tu non es sicut ille? aut ille sicut tu? quæ tua merita, quod te tam pauperem & vlcerosum, vt est ille non formauerit Deus? O utilis contemplatio ad humiliandum se in conspectu Dei. Tertium maximum est, nempe æterna retributio, quæ tanto maior te sequetur, quanto ardentius Christum imitatus fueris. Deinde mentis oculos eleuabis in Christum Iesum, & mirabere cum alias virtutes ipsius innumeras, tum vero humilitatem, misericordiam & charitatem. Humilitatem quidē aspiciendo illum, qui rex regum conditorq; est vniuersorum, sedentem in mōte cum discipulis in terra & viridi gramine. Quam superbiam tanta submissio non prosterneret? Misericordiam vero, tum ergo turbā istam, & pastore, & victu carentem: tum erga nos, Charitatem deniq; meditabere, secundum quam vtrisque subuenit. Illos quidem panibus & piscibus, nos vero corpore & sanguine suo pascendo; vtrosq; vero instruendo.

Postremo eodē mentis oculos conuerteres ad te ipsum, videbisq; multitudinem ouium
(vel

*Cognitio
sui.*

Retributio.

*2. Oculis
mentis ad
Christum.*

(vel caprarum potius) sensuum inquam, passionum, potentiarum, malorum habituum, ac pessimarum actionum tuarum inde prouenientium turbam plurimam, non habentem pastorem, & quaqua versus, quo collibitum fuerit diuagantem. Atque ita misericordia motus erga te ipsum (*Miserere anime tue placens Deo, inquit sapiens*) colliges ea omnia, & bene computabis, adducesque non solum ad supremum animarum nostrarum pastorem Christum Iesum, sed etiam ad illum, quem tibi loco sui reliquit, ei que omnia crimina quæ ab vltima confessione ritè peracta commisisti, fideliter quantum recordari poteris adnumerabis, vt per pœnitentiam & absolutionem sacramentalem remissionem peccatorum obtineas. Neque vero subrepat tibi confessarium, cui peccata tua detegere debes, hominem esse, & forte etiam peccatorem; vt propterea debito tuo nolis satisfacere. Absit ab animis fidelium talis cogitatio, quæ ex fideli infidelem facit. Nonne Paulus homo quoque fuit, & tamen liberè loquitur. *Es ego quod donauit, si quid donauit, propter vos in persona Christi.* Ita nunc quicquid confessarij donat, in persona Christi donant. Nam quod ad pietatem & sanctitatem attinet, ea quidem bona est, & procuranda; sed vt absolutio viam suam obtineat non requiritur. Quod enim de baptismo

Ecl. 30. 24.

*Occurritur
obiectioni
de Confes-
sario.*

2. Cor. 2. 10.

ptismo

ptismo pulchrè vt assolet D. Augustinus de-
 ducit; id in Sacramento quoq; pœnitentiæ
 vim habet. Sicut enim non refert, an bonus
 vel malus, an impius vel sanctus sit qui ba-
 ptizat, dũmodo ritè baptizat, quia de Chri-
 sto dictum est absolute: *Hic est qui baptizat:*
 quod & per bonos, & per malos æqualiter
 facit: ita id ipsum de absolutione iudicandũ
 est, dummodo vt diximus, qui absoluit cœ-
 cus non sit, qui inter retinenda & absoluen-
 da peccata, discernere aut nõ possit, quia in-
 doctus est, aut non curat, quia impius & a-
 dulator, qui quæstus sui causa absoluit quos
 non deberet. Eiusmodi igitur sunt cauendi.
 Et hæc est secunda ad Eucharistiam præpa-
 ratio, oculorum tum depressio, tum elcua-
 tio, vt explicatum est.

Tertium præparationis medium, dat no-
 bis tum Christus, tum ipsa turba. Christus
 quidem præcipiens & dicens, *ad discipulos*
suos, facite illos discumbere: turba vero obedi-
ens & discumbens super viride fanum. Quid
hic mysterij? Dicam cum Paulo. Multum per
omnem modum. Edisserat illud nobis Isaias
Propheta: cuius illa sunt verba: Vox dicentis.
Clama. Et dixi. Quid clamabo? Omnis caro fax-
num, & omnis gloria eius, quasi flos agri. Exsic-
catum est fœnus, & cecidit flos, quia spiritus Do-
mini sufflauit in eo. Et paulo post: Verbum
autem Domini nostri manet in æternum. Nonne
 illud

Aug. trah.
6. in Ioan.
Christus
qui bap-
izat & ab-
solut.
Ioan. 1. 33.

Vitia Con-
fessarij.

TERTI.

VM Præ-

parationis

caput re-

pressio cor-

poris,

Id docet E-

uang.

Id Isaias,

Luc. 9. 14.

Mat. 6. 39.

Rom. 3. 2.

Isa. 40. 6.

Ibid. 8. 8.

*Digressum-
cula de casti-
tatis mortis.*

illud vidistis in Rege Polonię nostro Stephano? qui cum esset vir corporis & animi viribus maximis præditus, florens quoque potentia, sapientia, rei militaris peritia, alijsque regijs virtutibus, octo vel decem dierum spatio exsiccatus exaruit. Quem talis non percellat casus? Vos plurimis alijs abundatis, & cum de aliorum, tum de vestris animabus cogitabitis; ego ad mea venio.

*Porro hæc
preparatio
fiet, si*

Postrema itaque preparatio ad hunc cibum dignè sumendum in præsentia sit, vt postquam desiderium magnum vniendi te Christo in hoc sacramento habueris, à peccatis cessaueris, ea diligèter excusseris, & tanquam oves errantes ad pastorem adduxeris, eaq; ritè confessus fueris, sedere incipias in viridi feno, in corpore inquam tuo, quod & fenum est, vt te per Prophetam docuit Deus, & viride est, nondum enim falce mortis succisum. Notum verò est omnibus, rem cui insidemus, ita nobis substerni, vt mouere se, vel assurgere, sine nostra voluntate nullo modo queat. Eadem ratione anima, quę tui est portio præcipua, & ad dominandum creata, si cū corpore eiusq; sensibus ac concupiscentijs ita sese gesserit, perbelle tecum agatur, tuq; optimam ad dignè sumendum hoc Sacramentum dispositionem habebis. O beati quibus hæc sunt, erunt autem omnibus, si turbam istam imitati omnes fuerimus, si quæ
Eccle-

*Anima in-
sident cor-
pori.*

Ecclesia, quæ ratio, quæ Apostoli, quæ Propheta à nobis postulant exequemur. Turba hæc iussa in fœno sedere, statim resedit: tu similiter quæcunq; Ecclesia tibi circa ieiunia, & alias carnis mortificationes hoc præcipit tempore, lubens perfice; & nõ modo turpes voluptates reſeca, non tantum superflua remove, sed etiã aliquid è necessariis aufer corpori tuo. An ignoras ex eadem terra brutorum, & nostra formata esse corpora? Id nos certè Moyses in ipſo Geneſeos docet initio. Sicut ergo cū tu equo, boui, afino calcitranti pabulum subtraxeris, facile eos mãſuetos & domitos reddideris: ita si carnem tuam ieiuniis, aliisq; similibus mortificationis instrumentis attrueris, morigeram & obedientem spiritui reperiēs.

Neq; vero caro tantum, sed etiã alij carnales, animales, terrenique nostri appetitus mortificandi sunt, nempe timores inanes, spes vanę, amores inordinati, inepte tristitię, irę crudeles, hiſq; similes motus nostri prauis, partim ex deprauata natura, partim ex prauis nostris habitibus procedentes. De singulis non est nobis differendum. Vniuersim omnibus duo damus remedia: alterum ex loco citato Isaię: alterum ex Diuo Paulo. Et Isaias quidem, tribus miseris quas recenset, tria per Antithesim opponit egregiè. Primum carni, quæ cum è terra sit ideoque terrena crassaque

1. Turbata
mirando.
2. Ecclesia
obediendo.
3. Necessaria
auferendo
A simili.

Gen. 1. 24.
Gen. 2. 17.

4. Affectum
inordinatum
mortificando.

Vniuersim
modi duo.
Alter ex
Isaias

sapiat, & desideret, opponit spiritum, quasi nos admonens, ut non secundum carnem, sed secundum spiritum viuamus. Cuius rei efficacem dat rationem Apostolus dicens:

Rom. 8. 13.

Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis. Secundo gloriæ mundi opponit *Verbum Domini*, quo docemur, & quod nihil illam facere, ut rem ad instar floris euandam, & quomodo mortificare debeamus. Postremo vitæ fragili, quæ est tanquam fœnum, opponit semper permanuram æternitatem. Hæc vobis & meditanda, & ad di-

Alter ex D.

Paulo.

Ephes. 4. 28

cta applicanda relinquo. Ad Paulum Apostolum venio, qui cum aliâs sæpe, tum vero illis verbis, *Qui furabatur iam non furetur, magis autem laboret, operando manibus suis, quod bonum est, ut habeat, unde tribuat necessitatem patienti*, diuina sua sapientia, mirificè expressisse mihi videtur, quoniam modo & supra fœnum corporis nostri residere, & affectus illo quos recensuimus comprime-

NOTA of.

ficiam.

Tum verè

penitentis.

re nos oporteat. Non enim satis est ad verû dominium animæ supra corpus, ut desinas à carnis operibus, in quibus antea tanquam in luto te volutasti, sed requiritur præterea ut contraria illis agas. Cuius rei dat tibi exemplum in furto. Non solum enim prohibet furari, sed etiam præcipit laborare, & ex eis quæ quis sibi labore comparauit elemosynam

molynam facere, multo magis autem ablata restituere mandat. Quæ omnia sicut furto è diametro contraria: ita iis qui talibus sunt assueti factu sunt perdifficilia, facienda tamen vt audis. Ex hoc vero vno exemplo tu cætera collige, & singulis vitiis singula adhibe remedia, contrariis actibus extirpando, quod cum sponte à quolibet nostrum faciendum est, tum vero vt fiat, confessarij doctrinæ huius Apostolicæ in pœnis iniungendis memores esse debent.

Tum confessarij.

Faciant ergo quæso id tanto auctore diligenter confessarij, ac cuius morbo congruentem dent medicinam, quod sicut corporalibus medicis respectu corporis, ita spiritualibus respectu animæ factu est per necessarium, & præcipuum omnino illorum officium. Itaq; sicut Paulus fieri ea quæ audiuistis iniunxit: ita confessarij lasciuius quidem, ieiunia, cilicia, & verberationes; ebrios vero non solum à vino, & omni potu qui inebriare potest, abstinentiam, sed etiam vsum aquæ ad aliquod tempus; vsurariis cæterisq; avaris, idem quod Paulus: acediosis iteratis orationes & deuotiones, & aliis alias pro qualitate criminum iniungant pœnas, & opera quæ vocant satisfactoria. Hæc vero omnia, vos mihi in Christo dilectissimi, non solum libenter suscipite, cum vobis à sacerdotibus iniunguntur, verum etiam aliquid è vestro

*Dua Appen-
dices.*

*Altera pro
Confessariis.*

*Altera pro
omnibus.*

vestro adiungite, ut ea ratione, & ad perfectam in scæno corporis vestri sessionem pervenire, & ad Eucharistiam dignè vos præparare possitis. Quam ad rem multum equidem confert, tum humilitas, tum suis ipsius ordinata charitas, quæ duo tanquam summè ad id necessaria, appendicis loco vobis commendo plurimum. Caritas enim docebit nos pluris facere, & magis amare id, quod est magis amabile, animam videlicet quam corpus, ac proinde hoc cum omnibus suis affectibus, & defectibus illius fortiter subiugare imperio. Humilitas vero instruet nos, ad hanc mensam magna cum reverentia accedere attendendo, *diligenter quæ posita sunt ante faciem nostram*. Ut nos à principio Salomon docuit, ac proinde in hæc vel similia erumpere verba. Fateor Domine Iesu me non solum cum hac modica præparatione quam præstiti, verum etiam si totum quod sum aut possum, omni vitæ meæ tempore, in me disponendo expendero, nunquam tamen idoneum fore ad participandum de hoc cibo sanctissimo, in quo non aliud quid, sed tu ipse veraciter es. Agnosco ô iuste iudex omnium, me dignum non esse, non solum ut te Deum creatorem & redemptorem meum, sed etiam ut nomen tuum sumam in os meum, propter multitudinem peccatorum meorum, quibus te irritavi, &

*Commenda-
ta plurimū
Tum chari-
tas sus ordi-
nata.*

*Tum hu-
militas.
Prov. 23. 1.*

*Oratio an-
te commu-
nionem.*

ui, & commerui, vt fœnum hoc clibano infernali iniectum æternis amburatur incendiis. Cæterum quia & tu pater misericordiarum inuitas, imo nisi accedam minaris me sine vita futurum, & mater mea præcipit, en in sola misericordia tua spem omnem collocans meam venio ad te, en animam meam, tanquam ouem sine pastore offero tibi, tu pastor pasce illâ regendo: tu esca pasce illam faciando, vt à te & de te saturata, nunquam amplius venenati quicquam appetat, sed tibi in omnibus obediens laudet te nunc & semper, & in æternum, Amen.

Egimus de tribus quæ ante sumptionem Eucharistiæ, à nobis sunt seruanda, quæ cum habueris, illo saltem modo, quæ Ecclesia requirit, securus accede, cibum sumes non lapidem, medicinam non venenum. In accessu autem & sumptione ipsa, ita te geras velim, vt & orationi incumbas continuè, & variarum exerceas actus virtutum; præsertim verò cum humilitatis de qua iam iam disseruimus, & quæ nõ solum ante, sed etiam in ipsa communionem & post eam excoli debet: tum verò trium illarum quas virtutes Theologicas vocant, fidei inquam, spei & charitatis: quæ vt cæteris sunt excellentiores, ita & meriti plurimum & hinc maximum locum habent: proinde in earum exercitio diligentes & seruentes nos esse oportet. Dicamus

*III. MEM.
& sum habet.*

In eo virtutum actus exercendi.

Præsertim trium,

PRIMO
Actus fidei.

*Exempla
 eorū & varia.*

1.

camus de singulis aliquid breuiter. Itaque in ipsa communionē trium istarum virtutū actiones cum primis vigere debent. Primo fidei, ad quā exercitandam monet mouetque nos tum abstrusum Sacramenti huius mysterium, tum temporum iniuria, & hæreticorum, qui illud lacerant, proteruia. Contra quos non sine mercede has vel similes corde, ore etiam nonnunquam protestationes faciemus. Credo Domine Iesu, sicut olim fuisti cum hoc perageres miraculum, & nunc in cælo es, ad dexteram Patris sedens, ita hîc in terris in hostia ritè consecrata, verè & realiter præsentem te esse, modo licet diuerso. Et iterum. Credo Domine Iesu,

2.

quod sicut in hoc miraculo aër, vel alia circumstantis substantia virtute tua, in panem, & pisces transmutata fuit: ita in hoc Sacramento panis, & vinum in corpus & sanguinem tuum veraciter trās substantialiatur. Rursum. Credo Domine Iesu, quod sicut in hoc miraculo veri panes & pisces erant, omnipotentia tua effecti, antequam à turba manducarentur: ita in hoc Sacramento post verba à sacerdote legitimè prolata, est verum corpus tuum, priusquam à sumentibus comedatur; imo etiam si non comedatur. Proinde etiam hoc credo Domine Iesu, in hostiis ritè consecratis, quæ in Ecclesiis ad consolationem, & vtilitatem nostram (maximè

3.

eorum

4.

eorum qui in extremis positi sunt) asseruatur, te vere presentem esse. Item credo Dominum Iesu, modum tuum existendi in Eucharistia cum esse, vt non solum in alterutra panis & vini specie, sed etiam in quauis earum parte, sis totus & integer, cum corpore, anima, sanguine &c. Hæc & alia quæ me docuit sancta mater Ecclesia, cuius per gratiam tuam membrum effectus sum, corde credo, & ore profiteor, contra omnes hæreticas perfidias, quas cum eadem Ecclesia detestor, execror, diris de uoueo & anathematizo.

Spes sequitur, cuius hic duo fulcra existunt: oratio videlicet, & obedientia. Per illam in varias, quamuis breues, affectuosas tamē, & spei plenas erumpemus precatiunculas, quas cuilibet sincero corde se querenti spiritus sanctus, & vnctio diuina subministrabit. Per obedientiam vero magna spe diuini auxilii, & præmii non carebimus, si ea quæ nobis plebs ista Euāgelica exemplo suo suggerit, nos nostro quoque modo exequi studuerimus. Si inquam, quemadmodum populi isti panes & pisces, non aliter, quam ex manibus Apostolorum, & prout illi eis porrigebant, acceptabant (vt tres alii Euāgelistæ testantur, & ideo noster omisit) obedire hac in parte Christo & discipulis eius, ita tu quoque hoc sacramentum, ea quam

SECUNDO ACTUS
speciebus
duo fulcra.
1. Oratio.
2. Obedientia.

tibi successores Apostolorū præferunt ratione sumptis, neque contendes sed simpliciter obtéperabis, spes pulchra auxilii diuini, & præmii futuri refulgebit tibi. Verbi causa: lubent successores Apostolorū, prælati Ecclesiæ, vt ad participandū hoc sacramentum præpares te per contritionem, confessionem, & alios quos recensimus modos: Tu facis diligenter. Volunt, vt si non celebras, vna tantum modo sis contentus specie. Approbas verbo & facto. Volunt vt nō vesperi sicut dabant Christus & Apostoli, sed mane sumas hoc sacramentū: Placet id tibi. Volunt vt ieiuno stomacho sumas, vt à dimidia nocte (in extremis positos excipio) nihil cibi potusq; degustes, neq; medicinæ, neq; odoris (vt quidam simplices faciunt) causa: obedis, si hæc inquam facis, & in his ac omnib. aliis, quæ Ecclesia circa vsum huius sacramenti statuit (de quo egimus in secūda Concione) es obediens, eaq; Christo domino hic præsentem offers: sp̄e firmam habeas, te ab obedientissimo Christo, qui obedientia sua mundum redemit *factus obediens vsq; ad mortem, mortem autem crucis* pro obedientia tua vberem mercedem & gratiam relaturū.

Opera huius.

1.

2.

3.

4.

Ieiunium quale requiritur.

TERTIO

Actus charitatis.

Hic maxime proprius.

Ad charitatem accedo, cuius hic amplissimus campus; tū nostro instituto; tū suapte natura. Charitatis etenim est, hoc sacramentum, vt in exordio diximus. Hic igitur vela pan-

pandenda essent, si tempus non decisset, & si in aliis punctis de ea subticuissemus. Ea enim charitatis est natura, ut & ad omnia valeat, & pinguedine sua condiat vniuersa. Dicamus tamen aliquid breuiter, & pro fundamento ponamus ipsum fundamentum, de quo Paulus Apostolus. *Fundamentum aliud nemo potest ponere, prater id quod positum est, quod est Christus Iesus: a quo & per quem omnis Charitas; & qui si vspiam, in hoc in primis sacramento charitatem suam abundantissimam in nos effudit, & effudit hucusq; , relinquens nobis in eo tam præstans amoris sui signum, quam ipse præstans est. Dignum igitur est valde, ut quam plurimos & feruentissimos actus charitatis in sumptione Eucharistiæ exerceamus, ut pro amore ipsius erga nos infinito, amorem nostrum quam possumus ardentissimum ei rependamus. Quam ad rem iuuare nos plurimum poterit, cum typus in Euangelio hodierno positus, tum dictum sapientis, vel potius ipsius increata sapientiæ apud sapientem expressum.*

Typum noto in illis duobus verbis *QUANTUM VOLEBANT*, quibus exprimitur turbam istam, de quinque panibus, & duobus piscibus miraculose multiplicatis, comedisse quantum eis placuit. Id ipsum typice à nobis exigit idem Christus Iesus, nempe ut nos quoque in hoc sacramento, tum de quinque

*1. Cor. 3. 11.
Fundamentum amoris ipse Christus Iesus.*

Media & incitamenta duo.

*Alterum typice in Eua-
ngelio.*

vul-

vulneribus, quæ in corpore suo pro nostra excepit salutem de duabus naturis, quas in vna persona hypostatice inter se iunxit, nobisque hæc vniuersa in Eucharistia summa cum charitate reliquit, sumamus & māduducemus QUANTVM VOLVMVS. Quid sibi vult istud quantum volumus? Quantum capio, quantum sapio, charitas nobis commendatur. Cuius inter alias duæ sunt proprietates. Altera subtilior quidem, nota tamen etiam antiquis Philosophis, qui hanc inter scientiam seu cognitionem, & amorē seu charitatē ponebant differentiam, quod illa res quodam modo ad se trahat, ideoque illas plenas non capiat; hæc vero è contrario in res ipsas se effundit, proinde tantæ sunt in se amat. Inde fit quod Deum & Christum Iesum comprehendere quidem quantum cupimus non possumus. amare vero quantum volumus valeamus, non quidem respectu nostri (ratione subiecti philosophi vocant, illud vero ratione obiecti) cū in amore ipsius proficere possimus omnes, sed respectu ipsius Dei, quem si amas, omnia quæ in ipso sunt amas, non tamen quicquid in ipso est cognoscis. Eximia sane amoris conditio, notata ni ego fallor ab ipso Diuo Paulo in illo capite, quod totum de laudibus charitatis consumpsit. Altera porro pprietas charitatis est, & clarior & Theologica

*Vis charitas
repossimus
quantum
volumus.*

*Tum quod
amor in
Deum se ef-
fundat.*

*(Distin-
ctio.)*

*2. Cor. 13. 8.
Tum quod
charitas
medio ca-
seat.*

logica; charitas enim cum fide & spe (magis tamen charitas) non eget medio sicut indigent aliæ virtutes, quas morales nuncupamus. *Noli esse iustus multum, neque plus sapias quam necesse est,* inquit sapiens. Quid causa? Quia & iustitia & sapientia, & aliæ eiusmodi virtutes, si mediocritatem excedunt, virtutes esse desinunt: nõ sic charitas, quæ quo feruentior eo præstantior. Proinde illis uti nõ possumus *QUANTVM VOLVIMVS*, hac possumus, imo ut quam intensissime id faciamus, monemur. Et vero, quod si in omni charitate Dei id locum habet, quanto magis in participatione huius sacramenti, ubi Charitas Christus, in ipso fonte habetur, sumitur, degustatur.

Ecclesi. 7. 17.

Quomodo vero in usu apud nos Charitas esse debeat, docet Salomon, vel potius ipse sponsus Christus Iesus, sponsam suam Ecclesiam, & quamlibet animam fidelem in Eucharistia charitate sibi unitam, his alloquens verbis. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernas. emulatio, lapides eius lampades ignis, atq; flammarum.* Aqua multa nõ potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam. Ista quilibet ad quem Christus Iesus in sacramento Eucharistia venit dicta sibi existimet: imo dici sibi credat. *Pone me* inquit ille ad te qui se tibi in-

Alterum incrementum ad charitatem.

Nonnet sponsus animam que communicavit.

Cant. 8. 6.

1. Ponat eam in corde suo

la-

sacramento dedit. *Pone me vt signaculum, vt sigillum, vt imaginem expressam, super cor tuum.* Vnde n. gemitus, vnde suspiria? nonne

Vnde gemitus, suspiria

ex corde? Ita sanc. Cur? Quia dum iugis memoria illius quod amas in te perseverat, sic cor tuum pungit roditq; vt et aliud cogitati identidem suspiria exprimat. Id ipsum a te Iesus postulat, hoc summo iure suo exigit, hac de causa ad te venit. *Pone ergo illū super cor tuum. gemit, suspira, actus amoris quos potes, & quot vales, licet breues efficaces tū*

Et iaculatio orationes, quarū congeries.

ede feruenter. Die, O amor! dō dulcedo! dō Iesu suauissimo! dō Christe amantissimo! Venisti ad me posside me. Signaculū es. Signa me vt nemo me agnoscat; præter te. Imago es patris, ego tuū: tu imaginem repara tuam. *Diligā*

Psal. 17. 2.

te domine fortitudo mea. Ne succumbā. O firmamentum meum confirma me in gratia tua, ne voquā amplius ex ea excidā. Diligam te O refugium meum, in omni vñdecunq; illa proueniat tribulatione mea. Hæc tu & sexcenta

2. Vt ponat eum in manu opera charitatis exercendo.

alia his similia. Neque vero satis est vt ponas eum *super cor tuum*; vult n. vt ponas illum et vt *signaculum super brachium tuum*. Nostū q̄ sicut ē corde cogitationes prodeunt, quæ cū sunt validæ, in verba tum mētis tū oris prorumpunt: ita brachio & manu humanæ sūt operationes. Vult igitur sponsus Iesus vt ponas eum vt *signaculum super brachium tuum*. i. vt signa amoris ipsius appareant et in opere tuo,

tuo, ita ut videant alii tua opera bona & glori-
 ficent patrem qui in cœlis est. O eximium ligil-
 lum manus, occultum in intentione ut inanem
 gloriam fugias, clarum in operatione, ut pro-
 ximum & ædifices & adiuves. Hæc igitur inter
 alia venienti ad te Christo offeras, & magnam
 charitatis opus egeris. Quod si vero potentia
 & multitudine inimicorum tuorum perturbaris
 ama, quia fortis est ut mors dilectio. Quamuis
 enim, mors depascat omnia, à charitate tui ipsa
 depascitur. A qua charitate? Primum quidem à
 suprema illa quæ inquit, ero mors tua ò mors
 deinde vero et à comunicata, ut in martyri-
 bus piisque omnibus. videre licet, qui mori po-
 tius milles eligunt, quam semel dilectum suum
 offendere; id ipsum tu in corde tuo statuas
 firmiter, gratum Christo facturum holocaustum.
 Sed quid sibi vult quod sequitur, dura sicut
 infernus æmulatio? Æmulatio idem quod ze-
 lotypia est, quam spiritus noster in charitate
 notat. Sicut enim, infernus & inexpugnabilis est,
 & quod semel arripit non dimittit: ita æmu-
 latio seu zelus amor, ac charitas, neque loco
 mouetur à quoquam (si tu abiicere eam non
 vis) neque alium amorem adulterinum admit-
 tit, quod zelotypiæ est proprium. In summa,
 ut nos certos reddat Christus Iesus, nobis
 charitatem eius, nisi ipsi velimus, nunquam
 ereptum iri, proponit quatuor potentissima,
 quæ licet cuncta destruant, charitati tamen ni-
 hil

Mat. 5. 17.

3. Ne ter-
 reatur ab
 inimicis,
 quia dile-
 ctio.

Osee 13. 17
 Mortem de
 pascit.

Zelotypia
 est ut in-
 fernus.

Fortior i-
 gni & a-
 qua.

hil nocere possunt, imo ab ea superantur. Ista vero sunt mors, infernus, ignis, & aqua, de qua concludit vt audistis. *Aqua multa nō potuerunt extinguere charitatem, &c.* Is enim qui diuina ardet charitate, mortem contemnit, infernum non timet, habitatores eius ridet, ignem & aquam & quasuis tribulationes pro nomine Iesu sustinet libenter. Vt

Psal. 63, 12.

*Retinenda
igitur &
augenda.*

possit dicere. *Transiimus per ignem & aquam & eduxisti nos in refrigerium.* Faxit Christus Iesus, vt nos quoque huius refrigerii participes effici mereamur, quod eueniet nobis certissimo, si ea quæ dicta sunt perfecimus, & charitatem gratiamque diuinam, in communione sancta nobis præstitam, non solum in quadragesima, sed etiam post pascha, & toto vitæ nostræ tempore conseruare imo & augere studuerimus. Sed de charitatis actionibus satis. Eo adiecto quod sicut

*Cautio circa
ceremonias
externas.*

*III MEM-
BRVM,
Gratitudi-
nem docet.*

ea duplices sunt, internæ & externæ, ita in illis quidem nōs exerceamus, quo possumus modo, etiam sine modo & termino, in his vero quæ in publice factis ceremoniis consistunt, communem vsum prouinciæ seruemus, ne singularitas in talibus, & alios offendat & in nobis nociuam complacentiam progeneret.

Restant quæ communione peracta sunt seruanda. Quorum fons & origo gratitudo. Grati autem tanti beneficij erimus, si & actiones

ctiones virtutum de quibus iam diximus
 continuabimus, & hæc tria addiderimus.
 Primum docet nos Christus dominus illis
 verbis, COLLIGITE QUÆ SUPERFVERUNT
 FRAGMENTA NE PEREANT. Tibi mihiq; di-
 cta puta, proinde id agamus vniuersi. Qui
 inquis id faciam, vel qui fragmenta colligat
 Respondeo, gustus, desideria, deuotiones,
 inspirationes, feruores, proposita sancta, &
 alia generis eiusdem, quæ in iis qui pie & de-
 uote communicarunt identidem erumpere
 solent, hæc in quæ collige diligenter, iisq; re-
 ple CÖPHINOS DVODECIM. Qui vero sint i-
 sti tu meditando, & orando assequere, Mihi
 duo occurrunt modi. Vnus è D. Paulo dicē-
 te. *Fructus autem spiritus est, charitas, gaudiū,*
pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas,
mansuetudo, fides, modestia, continentia, casti-
tas. Et vero numerum quidem duodenariū
 hic tenemus, at rem ipsam non item. Re-
 ctius enim hæc forte inter fragmenta re-
 ponerentur. Talium enim desiderium, spiri-
 tus sanctus, in sacra synaxi, & post eam, in-
 spirare consuevit, piis mentibus. Nisi forte
 ex singulis habitus tibi compares, quos co-
 phinorum quorundam spiritualium locum
 obtinere non multū abnuerim. Alter mo-
 dus est, vt distributis corbibus istis, in duas
 hominis essentielles partes: animæ quidem
 & illius tam superiori quam inferiori por-
 tionibus

*PRIMUM
 eius caput
 fragmenta
 colligere.
 Quid fra-
 gmenta.*

*Qui cophi-
 ni.*

*Gal. 5. 22
 1. Modus.*

tioni, id est tum ipsi essentia animæ, tum tri-
 bus potentiis, intellectui videlicet, volunta-
 ti, & memoriz: tum duobus appetitibus i-
 rascibili & concupiscibili sex cophinos af-
 signemus: totidemque demus corpori
 cum quinque ipsius omnibus notis sensu-
 bus. In hæc igitur tu, quicquid fragmen-
 torum, & piorum desideriorum, ante,
 in, vel post, communionem senseris, fi-
 deliter repones. Erunt enim tibi aliquan-
 do magno vsui. Custos autem horum o-
 mnium sit memoria. Demus aliquot exem-
 pla, ut tu ad instar eorum reliqua tibi colli-
 gas. Venit tibi verbi gratia sanctum deside-
 rium, in hac sancta cõmunionẽ, ut id facias
 ad quod modo te exhortati sumus, nepe ut
 gratiam tibi in sacramento à Christo cõces-
 sam (ut pie credi potest) perenniter retineas,
 id in ipsa essentia animæ repone, quã gratia
 diuinæ sedem D. Thomas statuit. Similiter
 venit tibi in mentẽ, in posterum non nimiũ
 fidere tuo iudicio, quod toties te decepit, collo-
 ca id intellectu. Rursum optas, nunquã am-
 plius diuinæ voluntati resistere, voluntatem
 tuam hoc desiderio imple. Deniq; venit tibi
 sancta cupido patientiæ, sobrietatis, castita-
 tis, repone illam quidẽ in irascibili, has vero
 in concupiscibili appetitu: & istarum quidẽ
 priorem sensui gustus, posteriorẽ tactui ap-
 plica, ut illis in posterum & utaris cautius, &
 mor-

mortifices te validius. Idemque sit de usu & exercitio aliarum virtutum iudicium, & per- uigil sollicitudo.

Secundum quod post communionē pre- stare debemus, docet nos turba, laudans be- nefactorem suum Iesum, agnoscens illū pro Messia, & absq; vllō dubio, pro hoc miracu- lo & munere gratias agens. Id ipsum tu facias tanto feruentius & copiosius, quanto & be- neficiū hoc maius est, quod se ad plures ex- tendit, & cognitio tua de Christo præstan- tior est, scis enim illum non hominem tan- tum, sed & Deum esse, & quod caput est, ci- bus qui apponitur innumeris partibus ex- cellentior & vtilior est illo quem turba mā- ducauerunt. Hic n. ipse Christus Iesus est. Quanta hinc ad laudandum & glorifican- dum Iesum argumentorum congeries.

*SECUN-
DVM Gra-
tias agere.*

Tertium eadem te turba docet. De illa n. dicitur, quod VENTURI ESSENT UT RAPE- RENT EVM, ET FACERENT EVM REGEM. Quid impedit quominus id tu quoq; respec- tu tui facias? An te mouet q̄ de eodē Chri- sto subiūgitur. FUGIT ITERVM IN MONTEM IPSE SOLVS? Sed neq; est quod eum rapias, neq; quod de fuga vereare. Nō fugiet crede mihi. Quomodo n. fugiat qui vt eum reci- pias inuitat? Quid vero rapias illū qui vltro ad te venit? At regnum forte formidat! E- iusmodi minime. Imo appetit. Vult n. teste

*TERTI-
VM Re-
gem Chri-
stum super
se constitu-
re.*

*Rom. 6. 12.
Ibid. 6. 6.*

Apostolo, vt non regnet peccatum in vestro mortali corpore, sed vt regnet ipse, & vt ipsum destruat corpus peccati. Itaque consilium meum placeat vobis, vt constituatis illum regem super animam & corpus vestrum cum omnibus eorum potentiis, vt nihil ipsorum moueatur sine imperio Christi Iesu. O beatum & perfectum virum cui hæc sunt!

*Charitatis
Stilites.*

Ad hæc vero quæ diximus aut dici possunt, valet plurimum CHARITAS. Quæ licet propter quosdam actus peculiares, sedes à nobis assignatas habeat, ipsa tamen omnia vt dixi percurrit, vtque & Deo grata sint opera nostra, & nobis gratiam ipsius promereantur efficit. Charitatem vero in nobis excitabunt, conseruabunt, fouebunt, augebunt, tum omnia quæ diximus, tum exemplum Iesu, qui si magnam in hoc miraculo populo isti declarauit charitatem, quanto maiorẽ ostendit nobis in Eucharistia? Declaremus id iuxta puncta in exordio posita, ac alia, & finem imponamus concioni. Traxit Iesus turbam hanc post se: trahit nos quoque & per se, & per sponsam suam ad hoc sacramentum, trahi igitur nos, ab eo patiamur & libenter, & frequenter. Excipit ille turbam se præcedentem, excipiet & nos longe excellentius, si in mortificationibus nostris aliquid ultra præceptum adiderimus. In-

*Medium
ad eam
Christus.*

terro-

terrogat Christus illic Apostolos omnia
sciēs, interrogabit nos quoq; vt nos doceat,
quæ nos scire oporteat. Tentat hic Philip-
pum, tentat & nos in hoc sacramento, vt
nos contra omnem perfidiam fidem eius
profiteamur. Consultat qui consilio non
indiget, vt nos aliorum consilio uti, & iudi-
cio nostro non nimium fidere doceat. De-
nique pascit hic populum panibus & pisci-
bus per Apostolos, Pascit & nos corpore &
sanguine suo per successores Apostolorum.
Nos vero charissimi eis obedientes, pasci
nos, eo quo ipsi porrigunt modo, sinamus,
vt relecti, & illis quas recensuimus gratiis,
& ipso fonte gratiarum Christo Iesu, cum
hic, tum vero in regno cœlorum in charita-
te eius viuamus feliciter, qui cum patre in v-
nitare spiritus sancti viuit & regnat

Deus in secula seculorum

Amen.

